

ՍԵՐՉԵՅ ԴՈՎԼԱԿՅԱՆ

ԿՈՆԱՅՐՈՒՄԻՍԱՆԵՐ

Կոնայրումիս հինգերորդ

(«Սովետական Էստոնիա»: Նոյեմբեր: 1975 թ .)

«ՄԱՐԴ Է ԾՆՎԵԼ: Հանրապետությունում լայնորեն նշվում է ամենամյա տոնը՝ Տալլինի ազատագրման օրը: Գործարաններն ու ֆաբրիկաները, կոլտնտեսություններն ու մեքենատրակտորային կայանները պետությանը զեկուցում են նվաճած բարձր ցուցանիշների մասին:

Այս օրերին նվաճվել է նաեւ անսովոր մի սահմանագիծ: Էստոնիայի մայրաքաղաքի բնակչությունն անցավ 400 հազարից: Տալլինի թիվ 4 հիվանդանոցում ծնվել է Մայա եւ Գրիգորի Կուզինների առաջնեկը: Հենց նրան էր վիճակված դառնալու քաղաքի 400,000-րդ բնակիչը:

Մարզիկ է դառնալու, ժպտում է գլխավոր բժիշկ Միկիտել Տեպպեն:

Երջանիկ հայրը շփոթված թաքցնում է կոշտուկածածկ բանվորական ափերը:

Անդրանիկ որդուս անունը Լենինտ ենք դնելու, ասում է նա: Թող բանահյուսության հերոսի պես հսկա մեծանա...

Երջանիկ ծնողներին շնորհավորել է տալլինցի հայտնի բանաստեղծ Բորիս Շտեյնը .

Ֆաբրիկաներում ու հորատանցքերում, հեռավոր մոլորակներում 400 հազար են հերոսներն արդեն: Ձեր առաջնեկն էլ՝ նրանց շարքերում...

Ականա հիշում ես Գյոթեի խոսքերը .

«Մարդ է ծնվում՝ նոր աշխարհ է ծնվում»:

Չգիտեմ, ո՞վ ես դառնալու, Լենքիտ: Փականագործ, թե հորատող, գինվորական, թե գիտնական: Հաստատ գիտեմ մի բան՝ Մարդ է ծնվել: Երջանկության դատապարտված Մարդ...»:

Տալլինը փոքր, մտերմիկ քաղաք է: Փողոցում հանդիպում ես ծանոթիդ ու լսում .
«Ողջոյն, քեզ էի փնտրում...»: Կարծես թե հիմնարկի ճաշարանում եք...

Մի խոսքով՝ ապշեցի, երբ իմացա, թե քանի բնակիչ ունի Տալլինը:

Այսպես եղավ: Խմբագիր Տուրոնկը ինձ իր մոտ կանչեց ու ասաց .

Կառուցողական գաղափար կա: Կարելի է հիանալի ռեպորտաժ սարքել:
Քննարկենք մանրամասները: Միայն չկոպտեք...

Կոպտեմ որ ի՞նչ... Միեւնոյն է, անօգուտ է... Դուք, ըստ էության, արդեն կոպտեցիք, մոայլվեց Տուրոնկը: Դուք անդադար կոպտում եք, Դովլաթով: Դուք կոպտում եք անգամ ընդհանուր ժողովների ժամանակ: Չեք կոպտում միայն, երբ երկար ժամանակով բացակայում եք... Կարծում եք, թե այդքան գո՞րշ եմ: Միայն թերթե՞ր են կարդում: Մի անգամ եկեք: Կտեսնեք, թե ինչ գրադարան ունեն: Ի դեպ, նախահեղափոխական հրատարակություններ էլ կան...

Ինչո՞ւ եք կանչել:

Տուրոնկը մի պահ լռեց: Ապա կտրուկ կերպով ուղղվեց՝ ասես լիրիկական դիրքը փոխելով գործնականի: Ու խոսեց վստահ ու հատու .

Մեկ շաբաթից Տալլինի ազատագրման տարելիցն է: Լայնորեն նշվելու է: Նաեւ՝ մամուլի էջերում: Նախանշված են տարբեր ոլորտներ՝ տնտեսական,

մշակութային, կենցաղային... Նյութեր պատրաստում են խմբագրության բոլոր քաժիհները: Գուք էլ հանձնարարություն անեք: Վիճակագրական բյուրոյի տվյալներով, քաղաքում ապրում է մոտ 400 հազար բնակիչ: Թիվը որոշ չափով պայմանական է: Որոշ չափով պայմանական են նաեւ քաղաքի սահմանները: Այսպես, ուրեմն: Խորհրդակցել ու որոշել ենք: Տալիինի 400,000-րդ բնակիչը պիտի ծնվի հոբեյանի նախօրեին:

Չհասկացա:

Գնացեք ծննդատուն: Ապասեք առաջին նորածնին: Գրի առեք տվյալները: Ջրուցեք երջանիկ ծնողների հետ: Հարձուփորձ արեք ծնունդն ընդունած բժշկին: Բնականաբար՝ լուսանկարեք: Ռեպորտաժը դրվելու է հոբեյանական համարում: Հոնորարը (գիտեմ, որ դա ձեզ հետաքրքրում է) կրկնակի է:

Դրանից էլ սկսեիք:

Նյութապաշտությունը ձեր տհաճ գծերից մեկն է, ասաց Տուրոնոկը:

Պարտքեր, ասում եմ, ալիմենտ...

Շատ եք խմում:

Դա էլ կա:

Կարճ կապենք: Ընդհանուր գաղափարը հետեւյալն է: Ծնվել է երջանիկ մարդ: Ես նույնիսկ այսպես կձեռակերպեի՝ երջանկության դատապարտված մարդ:

Այս տխմար արտահայտությունն այնքան դուր եկավ խմբագրին, որ մեկ անգամ էլ կրկնեց .

Երջանկության դատապարտված մարդը: Ինձ թվում է՝ վատ չէ: Գուցե փորձենք որպես վերնագի՞ր: «Երջանկության դատապարտված մարդը»...

Հետո կորոշենք:

Եվ չնոռանաք, Տուրոնոկը տեղից ելավ, վերջացնելով գրույցը, նորածինը պետք է հրապարակելի լինի:

Այսի՞նքն:

Այսինքն՝ լիարժեք: Ոչ մի արատավոր, մոայլ երանգ: Ոչ մի կեսարյան հատում: Ոչ մի միայնակ մայր: Ծնողների լրիվ կազմով: Առողջ, սոցիալապես լիարժեք տղա:

Անպայման տղա՞:

Այո, տղան, թերեւս, ավելի խորհրդանշական է:– Չենրիխ Ֆրանցելիչ, ինչ վերաբերում է նկարներին... Հաշվի առեք, նորածիններն առանձնապես չեն նայվում...

Ընտրեք լավագույնին: Սպասեք, ժամանակ կա:

Մի չորս ամիս պիտի սպասեն: Դրանից շուտ հագիվ թե մարդու նմանվի: Որոշ դեպքերում հիսուն տարին էլ չի օգնում...

Լսե՛ք, բարկացավ Տուրոնոկը, դեմագոգիայով մի գբաղվեք: Ձեզ հանձնարարություն է տրված: Շորեքշաբթի նյութը պետք է պատրաստ լինի: Դուք պրոֆեսիոնալ լրագրող եք... Ինչո՞ւ ենք ժամանակ վատնում:

Իրոք, մտածում եմ, ինչո՞ւ...

Իջա բար, ջին պատվիրեցի: Տեսնեմ նստած է լուսանկարիչ Ժբանկովը՝ ոչ այնքան սքափ: Ձեռքով արեցի: Մոտեցավ իմ սեղանին՝ օդու մեծ բաժակով: Կիսեց բուտերբրոդս:

Տուն գնայիր, ասում եմ, ամբողջ ղեկավարությունը տեղում է...

Օդու բաժակը դատարկեց ու ասաց .

Խայտառակ եղա, հասկանում ես, մնացի: Տեսե՞լ ես Ֆեդյայի ակնարկի լուսանկարս:

Թերթ չեն կարդում:

Ֆեդյան ակնարկ է տպել «Մոլոդյոժկա»-ում: Ավելի ճիշտ՝ պատկեր: Կոչվում է «Երեքն ընդդեմ փոթորկի»: Սուգակների մասին: Թե ինչպես են նրանք որոնում, հասկանում ես, սուգված արժեքավոր բեռը: Ու դեռ փոթորիկ էլ սպասվում է: Եվ իմ լուսանկարը: Երկու հոգի նստած են գերանին: Ջրի միջից էլ խողովակ է ձգվում: Իբր նրանց ընկերը ջրի տակ աշխատում է: Ես, բնականաբար, նկարեցի, վեցնոցս խմեցի ու մոռացա դրա մասին: Մի օր գնացել եմ նավահանգիստ, մարդիկ ծիծաղում են: Ի՞նչ կա, հասկանո՞ւ ես: Պարզվում է այսպես: Նավահանգստում օժանդակ արտադրամասի պետ կա՝ Միրոնենկո: Սա մի օր դուրս է գալիս ճաշարանից, ծխում է նավամատույցի մոտ: Ծխում-ծխում, շարտում է մնացորդը: Հագում-փոշտում է եւ, հագար ներողություն, դուրս է թքում ծնոտը: Բնականաբար՝ դնովի: Իսկ ծնոտի վրա մի ութսուն ությու ոսկի կա: Վազում է սուգակների մոտ . «Տղերք, փրկեք»: Սրանք տեղնուտեղը հասկանում են: «Գործից հետո կգտնենք» «Տակից դուրս կգամ»: «Մարդա մի շիշ կոնես»: «Հարց չկա»... Գործը վերջացնում, սկսում են փնտրել: Այդ պահին Ֆեդկան է անցնում: Տեսնում է աշխատանքից հետո դեռ աշխատում են: Ի՞նչ եք անում: Տող է՝ լրացնում է, գիտես: Տղաներն անհարմար են գգում ճիշտն ասել: Այսպես ու այսպես, ասում են, արժեքավոր բեռ է սուգվել: Ֆեդյային ի՞նչ կա: «Անունդ ի՞նչ է, քո՞նն ինչ է»... Արանք ասում են: «Հագվադեպ ազատ ժամերն ինչպե՞ս եք անցկացնում»... Դասական երաժշտության համերգների ենք գնում, կերպարվեստի ցուցահանդեսներ, երգչախմբային երաժշտության համար էլ, ասում են, խելքներս մերը չի... «Բա այս ժամին ինչո՞ւ եք աշխատում»... Փոթորիկ է լինելու, շտապում ենք... Ֆեդյան, գանգում է խմբագրություն, վագելով գալիս-նկարում եմ՝ առանց խորանալու... Ախր նավամատույցի ավազանն արհեստական է, ներքին: Այնտեղ փոթորիկ չի կարող լինել...

Տուն գնայիր, կրկնում եմ:

Սպասիր, կարեւորը դա էլ չէ: Ինձ պատմել են, թե ինչով է վերջացել: Սուգակները ծնոտը, պատկերացրու, գտնում են: Միրոնենկոն երջանիկ՝ էլ տեղ չկա: Տանում է տղերքին ռեստորան: Օղի է պատվիրում: Խմում են: Միրոնենկոն սկսում է բոլորին ցուցադրել իր ծնոտը: Շնորհակալ եմ, ասում է, տղերքը

փրկեցին: Արժիվներ՝ը են, գոռում է, առաջավորներ՝ը, ստախսանովականներ՝ը . . . –
Ծնոտը սեղանից-սեղան է անցնում... Դոնապանն է մոտենում նայելու...
Նվագախմբի տրոմբոնահարը... Մատուցողուհիները զարմացած գլուխներն են
օրորում: Միրոնենկոն սուգակների հետ այդ ընթացքում վեցերորդ շիշն է
խեղդում: Մեկ էլ տեսնում է՝ չկա, տարել են ծնոտը: Գոռում է . «Վերադարձրե՛ք,
սողուններ»: Էլ ինչ... այստեղ սուգակներն էլ արդեն չեն օգնի...

Դե լավ, ասում են, գնացի...

Ծննդատուն չէի ուզում գնալ: Հիվանդանոցային մթնոլորտը ճնշում է ինձ: Միայն
ֆիկուսներն արդեն բավական են... Մտա Մարինայենց բաժին: Լսում են .

Դո՞ւ ես... Կներես, գործս շատ է:

Բա՞ն է պատահել:

Ի՞նչ պիտի պատահեր: Գործեր ունեմ...

Ի՞նչ գործեր: Հոբելյան-բան: Դե մենք գորշ մարդիկ եք, վեպեր չենք գրում...

Ինչո՞ւ ես ջղայնանում:

Իսկ ինչո՞վ ուրախանամ: Դու անընդատ անհետանում ես: Մեկ՝ խելահեղ սեր,
մեկ էլ ամբողջ շաբաթը լրբերի հետ քարշ ես գալիս:

Ինչ է նշանակում՝ լրբերի հետ: Ես գործուղման էի Ասարեմասայում:

Հյուրանոցում սլակները ողջ մարմինս կծոտել են...

Ոչ թե սլակները, կասկածամտորեն աչքերը կկոցեց Մարինան, այլ լրբերը:
Ջագրելի ու կեղտոտ պոռնիկները: Թե ի՞նչ են մեջդ գտնում: Միշտ անփող, միշտ
խումհարում... Ինչպե՞ս է, որ մինչեւ հիմա չես վարակվել:

Մլակից ի՞նչ պիտի վարակվեի:

Գոնե մի ստիր: Ռ՞վ է այդ ժանգամագ, վետվետ քամակով լուրգ լիրբը:
Առավոտյան ավտոբուսից տեսա...

Դա ժանգամագ վետվետ քամակով լուրգ լիրք չէ: Դա մետաֆիզիկ բանաստեղծ Ալեքսանդր Էռլն է: Սանրվածքն է այդպիսին...

Հանկարծ հասկացա, որ Մարինան ուր որ է լաց կլինի: Իսկ լալիս էր նա մոլեգին հուսահատությամբ, սաստիկ դառնությամբ՝ հեկեկախառն ու անճնուրաց լացով: Ինչպես դերասանուհին ներկայացումից հետո...

Խնդրում եմ, հանգստացիր: Ամեն ինչ լավ կլինի: Բոլորը գիտեն, որ կապված եմ քեզ...

Մարինան պայուսակից հանեց վարդագույն պատիկ թաշկինակն ու չորացրեց աչքերը: Խոսեց ավելի հանգիստ .

Կարո՞ղ ես լրջանալ:

Իհարկե: Վստահ չեմ: Դու բացարձակապես անպատասխանատու ես... Արտույտի պես... Դու ոչինչ չունես՝ ոչ հասցե, ոչ նպատակ... Հիմնավոր կապվածություն անգամ չունես: Քեզ համար ես սոսկ պատահական կետ եմ տարածության մեջ: Իսկ ես համարյա քառասուն եմ արդեն: Ու պետք է ինչ-որ ձեով դասավորեմ կյանքս:

Ես էլ համարյա քառասուն եմ: Ավելի ճիշտ՝ երեսունն անց: Ու չեմ հասկանում, ինչ ասել է կյանքը դասավորել... Ուզում ես ամուսնանա՞լ: Ի՞նչ է փոխվելու: Ի՞նչ է տալու քեզ այդ անասունի խարանը... Քանի դեռ ինձ լավ եմ զգում, կմնամ: Հենց ձանձրացա՝ կհեռանամ: Եվ միշտ էլ այդպես է լինելու...

Չեմ ուզում ամուսնանալ: Քեզանից ի՞նչ փեսացու... Ես երեխա եմ ուզում: Հետո ուշ կլինի...

Ուզում ես՝ ծնիր: Հիշիր սակայն, թե նրան ինչ է սպասում:

Դու միշտ խտացնում ես գույները: Միլիոնավոր մարդիկ ազնիվ կյանքով ապրում ու աշխատում են... Համ էլ՝ մենակ ո՞նց ծնեմ...

Ինչո՞ւ մենակ: Ես... կօժանդակեմ: Իսկ ինչ վերաբերում է նյութականին, դու երեք անգամ ավելի ես վաստակում: Այսինքն՝ ինձանից գործնականում կախված չես...

Ես ուրիշ բան նկատի ունեմ... Հեռախոսը գնագ, Մարինան վերցրեց լսափողը:

Այո՞: Հրաշալի է... Հենց այս պահին ինձ մոտ է... Թափահարեցի ձեռքերս: Մարինան գլխով արեց .

Ասում եմ հենց այս պահին ինձ մոտ էր, գնաց... Դա արդեն չգիտեմ: Երեւի լակելու:

Օձ, ասացի մտքումս:

Ցեխանովսիկն է քեզ որոնում: Ուզում է պարտքը վերադարձնել:

Հո չի՞ հիվանդացել: Գրքի հոնորարն է ստացել:

«Քարավանը երկի՞նք է բարձրանում»: Ի՞նչ քարավան: Գիրքը կոչվում է «Շարունակելի»:

Դա նույն բանն է: Դե լավ, ասում եմ, գնացի:– Ո՞ր, եթե գաղտնիք չէ...

Պատկերացրու՝ ծննդատուն...

Նայեցի թերթերի կապոցներով սեղանների: Ջգացի ծխախոտի ու սոսնձի հոտը: Այնպիսի ձանձրույթ ու դառնություն պատեց ինձ, որ անգամ հիվանդանոցի մթնոլորտն այլեւս չէր վախեցնում:

Միջանքամ գիտակցեցի, որ մի վայրկյան առաջ Մարինան գոռացել էր . «Գնում ես՝ գնա, անճարակ հարբեցող»:

Նստեցի ավտոբուս, շարժվում էինք Կարլ Մարքսի փողոցով: Ավտոբուսում անսպասելիորեն ննջեցի: Մի բուպեից արթնացա՝ գլխացավով: Ծննդատան նախասրահով անցնելիս հայելու մեջ մի պահ տեսա ինքս ինձ ու հայացքս անմիջապես փախցրի...

Դիմացից սպիտակ խալաթով մի կին էր գալիս:

Կողմնակիների մուտքն այստեղ արգելվում է:

–Իսկ անդրկողմյաններին, հարցնում եմ, նո՞ւյնպես արգելվում է:

Բուժքույրը տարակուսած կանգ առավ: Ցույց տվեցի խմբագրության վկայականը: Բարձրացա երկրորդ հարկ: Աստիճանավանդակում ծխում էին տձեւ խալաթներով կանայք:

Ինչպե՞ս գտնեն գլխավոր բժշկին:

Վերեւում: Վերելակի դիմաց:

Վերելակի դիմաց, ուրեմն համեստ մարդ է: Վերելակի դիմաց աղմկոտ տեղ է, շրխկում են բացվող-փակվող դռները...

Ներս եմ մտնում: Վաթսունին մոտ մի էստոնացի մարզանք է անում բաց օդանցքի դիմաց:

Էստոնացիներին ես տարբերում եմ անմիջապես ու անվրեպ: Ոչ մի աչքի զարնող, անհատականություն ընդգծող գիծ: Անփոփոխ փողկապ ու արդուկած տաքատ: Խղճուկ ծնոտ ու աչքերի խաղաղ արտահայտություն: Հետո, ո՞ր ոռուս է միայնակ մարզանք անում...

Մեկնում եմ վկայականս:

Բժիշկ Միկիտեյ Տեպպե: Նստեք: Ինչո՞վ կարող եմ օգտակար լինել:

Շարադրեցի գործի էությունը: Բժիշկը չզարմացավ: Առհասարակ մամուլի որեւէ նախաձեռնությամբ շարքային ընթերցողին չես զարմացնի: Ամեն բանի սովոր են...

Կարծում եմ, բարդ չէ, ասաց Տեպպեն: Հսկայական կլինիկա է:

Ձեզ տեղեկացնո՞ւմ են բոլոր նորածինների մասին:

Կարող եմ կարգադրել, որ տեղեկացնեն:

Վերցրեց լսավողը: Խոսեց Էստոններեն: Հետո դարձավ ինձ .

Ծննդաբերության ընթացքը ձեզ հետաքրքրո՞ւմ է:

Աստված հեռու պահի: Միանգամայն բավական կլինի, եթե գրի առնենս տվյալները, տեսնեն երեխային ու գրուցեն հոր հետ:

Բժիշկն էլի ինչ-որ մեկի հետ հեռախոսով խոսեց Էստոններեն:

Մեկը հիմա ծննդաբերում է: Կզանգեն մի քանի րոպեից: Հուսով եմ, ամեն ինչ լավ կլինի: Մայրն առողջ է... Փարթամ, երիտասարդ կին է, շիկահեր..., բժիշկը, կարծես թե, շեղվեց:

Ինքներդ, ասում եմ, ամուսնացա՞ժ եք:

Անշուշտ:

Երեխանե՞ր էլ ունեք:

Որդի:

Չե՞ք մտածել, թե նրան ինչ է սպասում:

Մտածելու բան չկա: Ես շատ լավ գիտեմ, թե նրան ինչ է սպասում: Նրան սպասում է հատուկ ռեժիմի ճամբար: Ջրուցել եմ փաստաբանի հետ: Արդեն քաղաքից չբացակայելու ստորագրություն են վերցրել...

Տեպպեն խոսում էր հանդարտ ու խաղաղ: Ասես խոսքը առօրեական դրական մի երեույթի մասին էր:

Յածրացրի ձայնս, հարցրի մտերմաբար ու գաղտնապահ .

Սոլդատովի գո՞րծը:

Ի՞նչ, չհասկացավ բժիշկը:

Ձեր որդին էստոնական վերածննդի շարժման գործի՞չ է:

Իմ որդին սպեկուլյանտ է ու հարբեցող, բառերը հատ-հատ շեշտելով ասաց Տեպպեն: Եվ նրա համար կարող եմ համեմատաբար հանգիստ լինել միայն, երբ նա բանտում լինի...

Լոնցինք:

Ժամանակին բուժակ եմ եղել կղզիներում: Հետո կովել եմ էստոնական կորպուսում: Հասել եմ բարձր դիրքի: Չեմ հասկանում, թե ինչպես պատահեց, ես ու մայրը դրական մարդիկ ենք, իսկ մեր որդին՝ բացասական...

Նրա կարծիքն էլ վատ չէր լինի լսել:

Նրան հնարավոր չէ լսել: Ասում եմ . «Յարա, ինչո՞ւ ես ինձ արհամարհում: Ես ամեն բանի հասել եմ համառ աշխատանքով: Դժվար կյանք եմ ապրել: Հիմա բարձր դիրք եմ գրավում: Քո կարծիքով, ինչո՞ւ ինձ՝ համեստ բուժակիս, գլխավոր բժիշկ նշանակեցին»: Իսկ նա ասում է . «Որովհետեւ քո բոլոր կարգին գործընկերներին գնդակահարել էին...»: Կարծես թե ես եմ գնդակահարել:

Հեռախոսը գանգեց:

Լսում եմ, ասաց Տեպպեն, հրաշալի է:

Անցավ էստոներենի: Խոսքը կիլոգրամների ու սանտիմետրերի մասին էր:

Խնդրեմ, ասաց, իններորդ պալատից մի կին ծննդաբերել է: Չորս ու երկու հարյուր եւ հիսունութ սանտիմետր: Ուզո՞ւմ եք տեսնել:

Պարդատիր չէ: Բոլոր նորածիններն իրար նման են...

Մոր ազգանունը Օկաս է: Հիլյա Օկաս: Ծնված 1946 թվականին: Բանվորուհի է «Պունանե ռետ»-ում: Հայրը՝ Մագաբչա...

Ի՞նչ է նշանակում՝ Մագաբչա:

Ազգանուն է: Եթովպիայից է: Սովորում է նավաշինական ուսումնարանում:

Մե՞ր է:

Ես կասեի՝ շոկոլադագույն:

Լսեք, ասում եմ, հետաքրքիր է ստացվում: Ինտերնացիոնալիզմ է ուրվագծվում:
Ժողովուրդների բարեկամություն... Գրանցված եմ:

Անշուշտ: Ամեն օր կնոջը երկտողներ է գրում: Ստորագրում է՝ «Քո շոկոլադե
բատոն»:

Թույլ կտա՞ք գանգել:

Պատիվ արեք:

Չանգում եմ խմբագրություն: Մոտենում է Տուրոնկը:

Լսում եմ... Տուրոնկ:

Հենրիխ Ֆրանցեիշ, քիչ առաջ տղա ծնվեց:– Ի՞նչ եղել... Ո՞վ է խոսում:

Դովլաթովն է: Ծննդատնից: Դուք ինձ հանձնարարություն եք տվել...

Ա-ա, հիշում եմ, հիշում եմ:

Այսպես, ուրեմն: Տղա է ծնվել: Խոշոր, առողջ... Հիսունութ սանտիմետր: Քաշը՝
չորս ու երկու հարյուր... Հայրը եթովպացի է:

Տագնապալի դադար տիրեց:

Չհասկացա, ասաց Տուրոնկը:

Եթովպացի է, ասում եմ, ծագումով Եթովպիայից... Սովորում է այստեղ...
Մարքսիստ է, ավելացրի՝ անկախ ինձանից:

Հարբա՞ծ եք, խստացավ Տուրոնկի ձայնը:

Ինչպե՞ս կարելի է: Աշխատանքի մեջ եմ:

Աշխատանքի մեջ... Ե՞րբ է դա ձեզ խանգարել: Դեկտեմբերին շրջանային պարտակտիվի հավաքում փսխողն ո՞վ էր...

Հենրիխ Ֆրանցեիշ, չեմ ուզում հեռախոսը երկար գրադեցնել... Քիչ առաջ տղա է ծնվել: Հայրը՝ մեր բարեկամ Եթովպիայից է:

Ուզում եք ասել՝ սե՞ր է:

Շոկոլադագույն:

Ասել կուզի՞՜ նե՞գր:

Բնականաբար:

Դովլաթով, տանջալի ձայնով արտասանեց Տուրոնկը, Դովլաթով, ես ձեզ աշխատանքից կհեռացնեմ... Լուսավոր ամեն բան վարկաբեկելու փորձի համար... Հանգիստ թողեք ձեր այդ քաքրոտ նեգրին: Սպասեք, թող նորմալ, լսո՞ւմ եք ինձ, նորմալ, մարդու երեխա ծնվի...

Եղավ, ասում եմ, ես միայն հարցրի...

Տուրոնկը դրեց լսափողը: Տեպպեն կարեկից հայացքով նայում էր ինձ:

Հարմար չէ, ասում եմ:

Ես սկզբից եւեթ կասկածներ ունի, բայց ոչինչ չասացի:

Լավ, ոչինչ:

Սուրճ ուզո՞ւմ եք:

Պահարանից հանեց շագանակագույն շիշը: Հեռախոսը նորից գնգաց: Տեպպեն երկար խոսեց Էստոններն: Խոսքը, երեւի, ինձ չվերաբերող հարցի մասին էր: Սպասեցի մինչեւ խոսեց-վերջացրեց ու անսպասելիորեն հարցրի .

Կարելի՞ է քնել քողի ետեւում:

Իհարկե, չգարնացավ Տեպպեն: Ուզո՞ւմ եք ծածկվել իմ վերարկուով:

Առանց ծածկվելու էլ կքնեմ:

Հանեցի կոշիկներս ու պառկեցի: Հարկավոր էր կենտրոնանալ: Այլապես իրականության ուրվագծերն անհուսորեն չքանում էին: Հանկարծ ինձ տեսա կողքից՝ շփոթված եւ անհեթեթ: Ո՞վ եմ ես: Ինչո՞ւ եմ այստեղ: Ինչո՞ւ եմ պառկել ու սպասում Աստված գիտի թե ինչի: Եվ ինչ անհեթեթ է անցնում կյանքս: Երբ արթնացա, Տեպպեն կանգնած էր գլխավերեւ:

Ներեցեք, անհանգստացրի... Քիչ առաջ ծննդաբերեց ձեզ ծանոթ մի կին:

«Մարինան», թեթեւակի սարսափով մտածեցի ես: (Բոլորին է հայտնի, որ սարսափն ապրում ես սոսկ աննշան չափով): Հետո, վանելով ցնոր միտքը, հարցրի .

Ի՞նչ ասել է՝ ձեզ ծանոթ մի կին:

Լրագրող է, երիտասարդական թերթից՝ Ռումյանցեւա:

– Հա՛ւա, Լենան, Բորյա Շտեյնի կինը: Իրոք, մայիսից չի երեւում...

Ծննդաբերեց հինգ ընդամենը առաջ:

Հետաքրքիր է ստացվում: Խնթազիրը երջանիկ կլինի: Երեխայի հայրը Տալլինում հայտնի բանաստեղծ է: Մայրը լրագրող: Երկուսն էլ կուսակցական են: Շտեյնն այդ կապակցությամբ բալլադ կգրի...

Ուրախ եմ ձեզ համար:

Չանգեցի Շտեյնին:

Ողջուն, ասում եմ, կարող ես շնորհավորանքներ ընդունել:

Շուտ է: Պատասխանը չորեքշաբթի է լինելու:

Ի՞նչ պատասխան:

Կթողնեն Շվեդիա, թե ոչ: Ասում են՝ կապերկրների ուղեւորությունների փորձ չկա: Իսկ որտեղի՞ց լինի, եթե չեն թողնում: Դու եղե՞լ ես կապերկրներում:

Ոչ: Ինձ նույնիսկ սոց չթողեցին: Բուլղարիայի համար դիմել էի...

Իսկ ես անգամ Հարավսլավիայում եմ եղել: Հարավսլավիան համարյա կապ է...

Ծննդատնից եմ գանգում: Դու տղա ես ունեցել:

Քու մերը, գոռաց Շտեյնը: Քու մերը... Տեպպեն ինձ մեկնեց թերթիկը:

Հասակը, ասում եմ, հիսունվեց, քաշը՝ երեք ու ինը հարյուր: Լենան իրեն լավ է գգում:

Քու մերը, չէր հանգստանում Շտեյնը: Հիմա գալիս եմ: Տաքսիով կգամ:

Այժմ հարկավոր էր լուսանկարիչ կանչել:

Չանգեք, գանգեք, ասաց Տեպպեն: Չանգեցի Ժբանկովին: Լսափողը վերցրեց Լեռան:

Սիխայիլ Վլադիմիրովիչը վատառողջ է, ասաց:

Հարբա՞ծ է, հարցնում եմ:

Անգիտակից: Դո՞ւ ես խմացրել:

Երբե՛ք: Եվ հետո, ես աշխատանքի մեջ եմ:

Դե լավ, կներես:

Ջանգեցի Մակիեիին:

Արի, նորածնին պիտի լուսանկարես հոբելյանական համարի համար: Շտեյնը տղա է ունեցել: Հոնորարն, իմիջիայլոց, կրկնակի է...

Դու պատրաստվում ես այդ երեխայի մասին գրե՞լ:

Իսկ ի՞նչ:

Իսկ այն, որ Շտեյնը հրեա է: Եվ բոլոր հրեաներին պետք է համաձայնեցել: Դա աներեւակայելիորեն միամիտ ես, Սերժ:

Ես գրել եմ Կապլանի մասին եւ չեմ համաձայնեցրել:

Լավ է չես ասում՝ Գլիկմանի: Կապլանը շրջկոմի բյուրոյի անդամ է: Նրա մասին հազար անգամ գրել են: Դու Կապլանին Շտեյնի հետ մի համեմատիր...

Ես չեմ էլ համեմատում: Շտեյնն անհամեմատ համակրելի է:

Ավելի վատ իր համար:

Պարզ է: Շնորհակալ եմ, որ նախագգուշացրիր: Ասում եմ Տեպպեին .

Պարզվում է Շտեյնը հարմար չէ:

Ես նույնպես կասկածներ ունեի:

Իսկ ո՞վ էր, այդ դեպքում, ինձ արթնացնողը:

Ես էի: Կասկածներ, սակայն, ունեի:

Հիմա ի՞նչ անենք:

Շուտով մեկն էլ է ծննդաբերելու: Գուցե, արդեն ծննդաբերել է: Հիմա կգանգամ:

Իսկ ես դուրս գամ, մի քիչ քայլեմ:

Հիվանդանոցի տաղտուկ պուրակում միայն կատուներն էին: Սուր ճոռոցով ճոճվում էին տերեւաթափ բարդիները: Նվազ, կուզիկ մի տղա անցավ՝ հրելով բարով սայլակը: Երկնագույն, հազար լվացք տեսած խալաթը նրան պատավ կնոջ տեսք էր տալիս:

Երեւաց Շտեյնը:

Դե, շնորհավորում եմ:

Շնորհակալ եմ, ծերուկ, շնորհակալ եմ: Լենկային բան-ման ուղարկեցի... Մի տեսակ արտասովոր վիճակ է: Խմել է պետք այս առիթով:

«Քեզ հետ խմե՞լ կլինի, մտածեցի... Քթիցս կբերես»: Չէի ուզում նրա տրամադրությունը գցել: Չասացի, որ իր երեխան խոտանված է: Շտեյնը, սակայն, արդեն գիտեր:

Հոբելյանական նյո՞ւթ ես սարքում:

Փորձում եմ:

Ուզում ես մեզ հանրահա՞յտ դարձնել:

Հասկանում ես, ասում եմ, այստեղ բանվորագյուղացիական ընտանիք է պետք: Իսկ դուք մտավորականներ եք...

Ափսոս, իսկ ես արդեն ոտանավոր եմ գրել տաքսիում: Վերջանում է այսպես .

Ֆաբրիկաներում ու հորատանցքերում,
Հեռավոր մոլորակներում
400 հազար են հերոսներն արդեն:
Մեր առաջնեկն էլ՝ նրանց շարքերում...

Ասացի .

Ի՞նչ առաջնեկ: Դու մեծ աղջիկ ունես:

Առաջին ամուսնությունից:

Հա, ասում եմ, այդ դեպքում պարզ է: Շտեյնը մտածեց մի քիչ ու հանկարծ ասաց .

Ուրեմն, հակասեմիտիզմն, այնուամենայնիվ, գոյություն ունի՞:

Այդպես է ստացվում:

Ինչպե՞ս կարող այն լինել մեզ մոտ: Մի երկրում, ուր, կարծես թե...

Մի երկրում, ուր հիմնական մեռելին դեռ չեն թաղել... Որի անվանումն իսկ կեղծ է...

Ուզում ես ասել՝ ամեն ինչ սո՞ւտ է:

Սուտ են իմ լրագրությունն ու քո նողկալի ոտանավորները: Այդ ե՞րբ է էստոնացին եղել տիեզերքում:

Դա փոխաբերություն է:

– Փոխաբերություն... Սուտը տասնյակ ընդհատակյա կեղծանուններ ունի:

Կարելի է մտածել՝ ազնվությունը քեզնով վերջանում է: ԲԱՄ-ի մասին մի ամբողջ վիպակ գրողն ո՞վ էր: Ո՞վ էր փառաբանում չեկիստ Տիմոֆեևիին:

Թողնելու եմ այս գործը: Այ կտեսնես, թողնելու եմ...

Ուրեմն ուրիշներին մի կշտամբիր:

Մի նեղացիր:

Գրողը տանի, տրամադրությունս զցեցիր... Գնացի:

Տեպպեն շեմին ինձ էր սպասում:

Ծննդաբերել է Կուզինան վեցերորդ պալատից: Ահա տվյալները: Ինքն
Էստոնոիի է, Էլեկտրասայլակի վարորդ: Ամուսինը խառատ է նավաշինական
գործարանում, ազգությամբ ռուս, ՍՄԿԿ անդամ: Երեխան նորմալի
սահմաններում է:

Փառք Աստծո, կարծես թե հարմար է: Համենայն դեպս զանգեմ: Տուրոնոկն
ասաց .

Գերագանց է: Պայմանավորվեք, որ երեխայի անունը դնեն Լեմբիտ:

Հենրիխ Ֆրանցեիշ, աղերսեցի, ո՞վ իր երեխայի անունը Լեմբիտ կդնի: Ախր
շատ հնաոճ է: Բանահյուսությունից...

Թող դնեն: Իրենց համար ի՞նչ տարբերություն: Լեմբիտ՝ շատ լավ, առնական ու
խորհրդանշական է հնչում... Հոբելյանական համարին համահունչ...

Դուք կարո՞ղ էիք ձեր երեխայի անունը դնել Բովա: Կամ Միկուլա:

Դեմագոգիայով մի՛ գբաղվեք: Ձեզ հանձնարարություն է տրված: Մինչեւ
չորեքշաբթի նյութը պետք է պատրաստ լինի: Եթե հրաժարվեն երեխայի անունը
Լեմբիտ դնել, փող առաջարկեք:

Ինչքա՞ն:

Քսանհինգ ռուբլի: Լուսանկարիչ ես կուղարկեմ: Ի՞նչ է նորածնի ազգանունը:

Կուզին: Վեցերորդ պալատ:

Լեմբիտ Կուզին: Հիանալի է հնչում: Գործի անցեք:

Հարցրի Տեպպեին .

Հորը որտե՞ղ գտնեն:

Ահավասիկ: Նստած է լուսամուտի տակ, խոտի վրա: Իջա ներքե:

Հեյ, ասում եմ, Կուզինը դո՞ւք եք:

Ընկեր Կուզինը, հավանաբար, փիլիսոփայորեն էր տրամադրված:

Ասենք թե Կուզինն եմ, ասաց, հետո՞ ինչ:

Թույլ տվեք, ասում եմ, ձեզ շնորհավորել: Ձեր երեխան մեր քաղաքի չորս հարյուր հազարերորդ բնակիչն է: Ես խմբագրությունից եմ: Ուզում եմ գրել ձեր ընտանիքի մասին:

Որ ի՞նչ:

Դե, ձեր Կյանքի մասին...

Ինչ կա որ: Վատ չենք ապրում... Աշխատում ենք, ինչպես հարկ է... Ընդլայնում ենք մտահորիզոնը... Հեղինակություն ենք վայելում...

Մի տեղ մտնեիք, գրուցեիք:

Այսինքն՝ մի-մի բաժակ... աշխուժացավ Կուզինը: Բարձրահասակ տղամարդ էր՝ գրանիտե ծնոտով ու մանկական անմեղ թարթիչներով: Թեթևորեն ելավ տեղից, թափ տվեց տաբատը:

Գնացինք «Կոսմոս», նստեցինք լուսամասի մոտ:

Փողը՝ ութ ռուբլի է, ասաց Կուզինը: Եվ մի շիշ էլ լակելիք: Պորտֆելից հանեց մեկ շիշ կուբայական ռոմ: Թաքցրեց վարագույրի ետևում:

Ձեփ համար մի երեք հարյուր գրամ վերցնե՞նք:

Ու գարեջուր, ասում եմ, եթե սառն է... Պատվիրեցինք երեք հարյուր գրամ օղի, երկու սալաթ ու մի-մի կոտլետ:

Ապխտած ֆիլե չե՞ք ցանկանում, հարցրեց մատուցողը:

Ֆոֆոա, արձագանքեց Կուզինը:

Դահլիճը գրեթե դատարկ էր: Բենի վրա գործիքներն էին նախապատրաստում չորս երաժիշտ: Դաշնամուր, կիթառ, կոնտրաբաս եւ հարվածայիններ: Կաղնե նոտակալները զարդարված էին թիթեղե տավիղներով:

Կիթառահարը թաշկինակով թաքուն մաքրեց կոշիկները: Հետո նոտեցավ խոսափողին եւ հայտարարեց . Մեր բարեկամների պատվերով, որ վերջերս են վերադարձել Ազալեմնա հանգստավայրից...

Բազմանշանակ դադարից հետո .

Կատարվում է լիրիկական երգ՝ «Անձրեւը կաթում է մոթիս»...

Բարձրախոսները բազմապատկում էին աներեւակայելի դորդոցը:

Երաժիշտները միաձայն ու բարձր գոռում էին:

Գիտե՞ս Ազալեմնան ինչ է, աշխուժացավ Կուզինը: Ամենամեծ ուղղիչ ճամբարն է Էստոնիայան: Ուղղիչ աշխատանքային գաղութ, Էտապ... Երգե՛ք:

Նա բարձրացրեց բաժակը:

Քո կենացը: Որդուդ կենացը:

Հանդիպման կենացը: Տա Աստված, վերջինը չլինի...

Երկու գույգ աշխարհից վերացած պարում էին սեղանների միջեւ: Սեւ-սպիտակ համազգեստով մատուցողները պինգվիներ էին նման:

Մի-մի հատ է՞լ:

Էլի խմեցինք:

Կուզինը հապճեպ ծամեց ու սկսեց .

Ինչպես եղավ՝ մաքուր թատրոն է: Նավամեխում էի աշխատում, ապրում էի մենակ: Դե, ծանոթացանք, ինքն էլ միայնակ էր: Որ ասեմ գեշ է, սուտ կլինի՝ մտածկոտ է: Սկսեց նոտս գալ՝ լվացք-արդուկ... Միացանք Չատկին... Սուտ են

ասում՝ Աստվածածնի տոնին... Թե չէ գործից հետո վակուում է... Ինչքան կարելի է լակել... Մի տարի համարյա ապրեցինք... Թե ոնց հղիացավ, չեմ հասկանում... Պատկում էր ձողածկան պես... Ասում էի. «Չո չե՞ս քնել»... «Չէ, ասում էր, ամեն ինչ լսում եմ»: «Կրքերդ, ասում եմ, քեզ չեն ուտում»: Իսկ նա՝ «Կարծես, խտանոցում լույսը վառվում է»...: «Ի՞նչ իմացար»: «Հաշվիչը, լսո՞ւմ ես, ոնց է աշխատում»...: «Օրինակ վերցնեիր...»: Մի տարի այդպես էլ ապրեցինք...

Կուզիմք վարագույրի ետեւից հանեց ռոմի շիշը: Բաժակները լցրեց: Խմեցինք:

Կիթառահարն ուղղեց բաճկոնն ու բարձրաձայն հայտարարեց .

Դռան մոտ նստած Տոլիկ Բ . ի պատվերով կատարվում է...

Դադար: Հետո ընդգծված շեշտադրմամբ .

Լիրիկական երգ՝ «Այս ի՞նչ թույն էր, ինձ խմեցրիր»...

Անուսնացա՞ծ ես, հետաքրքրվեց Կուզիմք:

Եղել եմ:

Իսկ հիմա՞:

Չէ ոնց որ:

Երեխաներ ունե՞ս:

Ունեմ:

Շա՞տ:

Շատ... մի աղջիկ:

Գուցե կարգավորվի՞:

Հագիվ թե:

Երեխերն են մեղք: Երեխերն ախր մեղավոր չեն... Անձամբ ես նրանց անվանում եմ «կյանքի ծաղիկներ»... Մի՛մի հաստ է՞լ:

Լցրու:

– Գարեջրո՞վ...

– Բնականաբար...

Գիտեի արդեն, որ երեք բաժակ էլ՝ ու գործերի մասին չեն հիշելու: Այդ առումով առավտոսից խմելն է ճիշտ: Խմում ես՝ ու ամբողջ օրդ ազատ է...

Լսիր, ասում եմ, որդուդ անունը Լենքիտ դիր:

Ինչո՞ւ Լենքիտ, զարմացավ Կուզինը: Մենք մտածում էինք՝ Վոլոդյա: Ի՞նչ է նշանակում Լենքիտ:

Լենքիտը անուն է:

Վոլոդյան ինչ է, անուն չէ՞:

Լենքիտը բանահյուսությունից է:

Բանահյուսությունն ի՞նչ է:

Ժողովրդական ստեղծագործություն:

Ի՞նչ կապ ունի ժողովրդական ստեղծագործությունը: Իմ անձնական որդու անունը ուզում եմ դնել Վոլոդյա... Էդ լակոտին անուն դնելն էլ առանձին պրոբլեմ է: Իմ անունն, օրինակ, Գրիշա են դրել: Ի՞նչ դարձա: Ալկաշ... Լավ չէ՞ր լինի միանգամից Ալկաշ դնեին... Չխմե՞նք:

Խմեցինք՝ արդեն առանց ուտելու:

Անունը Վոլոդյա դնես, շարունակեց ճամարտակել Կուզինը, անբան ավարա կարող է մեծանալ: Շատ բան, իհարկե, դաստիարակությունից է կախված...

Լսիր, ասում եմ, Լենբիտ անունը ժամանակավորապես դիր: Մեր խմբագիրը դրա համար փող է խոստացել: Իսկ մի ամիս հետո կվերանվանես, երբ գրանցելու լինեք...

Ինչքա՞ն, հետաքրքրվեց Կուզինը:

Քսանհինգ ռուբլի:

Երկու շիշ ու ծամելիք: Եթե ռեստորանում...

Չեչի պես: Սպասիր, գնամ զանգեմ...

Իջա ներքե: Ավտոմատից զանգեցի խմբագրություն: Խմբագիրը տեղում էր:

Չենրիխ Ֆրանցելիչ: Ամեն բան օրեյ է: Հայրը ռուս է, մայրը՝ էստոնուհի: Երկուսն էլ նավամեխանիկականից...

Տարօրինակ է հնչում ձեր ձայնը, արտաբերեց Տուրոնոկը:

Չեռախոսից է... Չենրիխ Ֆրանցելիչ, շտապ ուղակեք Հուբերտին՝ փողով:

Ի՞նչ փող:

Որպես խթան: Որ երեխայի անունը դնեն Լենբիտ... Հայրը համաձայնել է քսանհինգ ռուբլով: Հակառակ դեպքում, ասում է, Ադոլֆ կդնեն...

Դովլաթով, դուք հարբած եք, ասաց Տուրոնոկը:

Երբե՛ք:

Դե լավ, հետո կպարզենք: Նյութը պետք է պատրաստ լինի մինչեւ երեքշաբթի: Հուբերտը դուրս կգա հինգ րոպեից: Սպասեք Ռատուշայի հրապարակում: Նա կբերի բանալին...

Բանալի՞...

Այո: Խորհրդանշական բանալի: Հանձնեք հորը... համապատասխան պայմաններում... Բանալին արժե երեք ու ութսուն: Այդ գումարը կպահենք քսանհինգ ռուբլուց:

Ազնիվ չէ, ասացի: Խմբագիրը դրեց լսափողը:

Վերեւ բարձրացա: Կուզինը ննջում էր՝ գլուխը սփռոցին: Այտի տակից վեր էր գցվել հացի ափսեն: Ձեռքս դրի ուսին:

Չեյ, ասում եմ, արթնացիր: Հուբերտը մեզ է սպասում...

Ի՞նչ, իրար անցավ Կուզինը, Հուբե՞րտ: Ախր ասում էիր Լեմբիտ:

Լեմբիտն ուրիշ է: Լեմբիտը քո որդին է: Ժամանակավորապես...

Հա: Ես տղա եմ ունեցել:

Անունը Լեմբիտ է:

Սկզբում Լեմբիտ, հետո՝ Վոլոդյա:

Իսկ Հուբերտը մեզ համար փող է բերում:

Փող կա, ասաց Կուզինը, ու՞ր ռուբլի:

Հարկավոր է հաշիվը փակել: Ո՞ր է մատուցողը:

Չե՛յ: Ապխտած միսիկ, ո՞ր ես, ձայնը գլուխը գցեց Կուզինը: Մատուցողը հայտնվեց՝ դեմքին անսահման ձանձրույթ:

Ափսե եք կոտրել, հայտարարեց:

Ըհր, ասաց Կուզինը, ես եմ ջարդել, քիթնոթով իջա սեղանին՝ ջարդվեց:

Ծոցագրպանից մեղավոր տեսքով հանեց կտորները:

Չուգարանում էլ հատակին եք արել, ավելացրեց մատուցողը, հարկավոր է մարդավարի օգտվել...

Ռադո քաշի՛, անսպասելիորեն գայրացավ Կուզինը: Քեզ եմ ասում: Թե չէ քաշալո հենց հիմա կփայլեցնեմ:

Աշխատանքի մեջ եմ՝ խորհուրդ չէի տա: Կարող ես բանտ էլ ընկնել:

Փողը մեկնեցի մատուցողին:

Ներեք մեզ, ասում եմ, ընկերս տղա է ունեցել: Մի փոքր հուզվում է:

Հաշիվը փակեցինք ու դուրս եկանք անձրեւի տակ: Հուբերտի մեքենան կանգնած էր ռատուշայի մոտ: Նա ազդանշան տվեց ու բացեց մեքենայի դուռը:

Ահա փողը, ասաց Հուբերտը: Խմբագիրն անհանգստանում է, որ կխմես...

Մթության մեջ վերցրի թղթադրամներն ու մանրը... Հուբերտը մենկեց նաեւ մի բավական ծանր տուփ:

Սա՞ ինչ է:

«Պսկովյան հուշանվեր»:

Բացեցի տուփը: Մեջը միջին բալալայկայի չափի անողացված բանալի էր:

Հա՛, ասում եմ, երջանկության բանալին:

Բացեցի դուռն ու բանալին գցեցի աղբամանի մեջ: Դարձա Հուբերտին .

Արի խմենք:

Մեքենայով եմ:

Մեքենան այստեղ թող, գնանք խմենք:

Դեռ խմբագրին պիտի տուն տանեմ:

Ուտքով թող գնա այդ ճարպակալած խոզը:

Հասկանում ես, նրանք ինձ բնակարան են խոստացել: Բնակարանի հարցը եթե չլիներ...

Ինձ մոտ ապրիր, ասաց Կուզինը, կնկաս գյուղ կուղարկեմ: Պսկովի մարզ: Այնտեղ ամառվանից այս կողմ մարգարին էլ չկա...

Տղերք, ես պիտի գնամ, ասաց Հուբերտը...

Նորից հայտնվեցինք անձրեւի տակ: «Աստորիա» ռեստորանի լուսամուտները կանչում էին իրենց անդիմադրելի փայլով: Մուտքի դիմացի լապտերը մթությունից խլել էր գույնզգույն ջրափոսը...

Կարիք կա՞ մանրամասն պատմել հետագա իրադարձությունները: Ինչպես ուղեկիցս բարձրացավ բեմ ու գոռաց. «Ծախեցի՞ն Ռուսաստանը»... Հետո դռնապանին այնպես խփեց, որ գլխարկը գլորվեց հանդերձարան... Ինչպես հետո մեզ միլիցիա տարան... ինչպես ազատեցին իմ վկայականի շնորհիվ... Ինչպես կորցրի գրառումներիս նոթատետրը... իսկ հետո՝ նաեւ Կուզինին...

Արթնացա Մարինայի մոտ, գիշերվա կեսին: Սենյակում դժգույն կիսամութ էր: Զարթուցիչն անտանելիորեն բարձր էր տկտկում: Անուշադրի սպիրտի ու թաց հագուստի հոտ էր գալիս:

Ձեռքս տարա քունքիս վերքին, սկսել էր ուռել:

Մարինան նստած էր կողքիս՝ տխուր ու մի քիչ նիհարած: Քնքշորեն շոյում էր մազերս: Շոյում էր ու կրկնում .

Խեղճ տղա... խեղճ տղա... խեղճ տղա...

Այս ո՞ւմ է ասում, մտածում եմ, ո՞ւմ...